

EUROOPAN
KOMISSIO

UNIONIN ULKOASIOIDEN
JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN
KORKEA EDUSTAJA

Bryssel 8.4.2020
JOIN(2020) 11 final

**YHTEINEN TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

EU:n maailmanlaajuiset koronavirustoimet

I. Johdanto

Koronaviruksesta **on kehittynyt pandemia**. Se on tappanut kymmeniä tuhansia ihmisiä, koetellut yhteisöjä, lisännyt sosiaalisen suojelun tarvetta, supistanut liiketoimintaa ja häirinnyt toimitusketjuja. Sen seuraukset ovat erittäin merkittäviä. Tautia esiintyi ensimmäiseksi Kiinassa, ja se on nyt levinnyt Eurooppaan ja ympäri maailman. Sillä on heijastusvaikutuksia yhteiskunnalliseen vakauteen ja turvallisuuteen.

Koska virus ei tee eroa ihmisten välillä eikä tunne rajoja, tämä historiallinen kriisi **edellyttää nopeita, massiivisia ja koordinoituja maailmanlaajuisia toimia** kaikkien ihmisten suojelemiseksi, ihmishenkien pelastamiseksi ja taloudellisten seurauksien ratkaisemiseksi. Nyt tarvitaan kansainvälistä **solidaarisuutta ja johtajuutta**, ei eristäytymistä; kansainvälisyyden lisäämistä, ei vähentämistä; avoimuutta ja faktatietoa ja disinformaation torjuntaa. Euroopan unioni (EU) on maailman suurimpana avunantajana ja johtavana talousmahtina jo näiden toimien eturintamassa. EU on jo toteuttanut useita konkreettisia ja nopeita toimia kumppaneidensa tukemiseksi.

EU tekee kaikkensa koronaviruskriisin torjumiseksi Euroopassa. Lisäksi on EU:n etujen mukaista osoittaa solidaarisuutta muulle maailmalle. Toteuttamalla vahvoja ja maailmanlaajuisia toimia EU pitää yllä **ydinarvojaan** ja edistää samalla **strategisia etujaan**. EU:n kumppaneiden hyvinvointi kaikkialla maailmassa on merkityksellistä kaikille eurooppalaisille. Voimme taata oman terveytemme ja turvallisuutemme vain tukemalla myös muita. Taistelumme viruksen tuhoamiseksi EU:n sisällä voi onnistua vain, jos virus voitetaan maailmanlaajuisesti. Euroopan vahvat kumppanuudet eri puolilla maailmaa ovat näin ollen entistäkin tärkeämpiä tämän pandemian ja sen seurauksien torjunnassa. EU:n geopolitiittinen komissio on valmis johtamaan tätä työtä.

EU tukee **kansainvälistä yhteistyötä ja monenvälisiä ratkaisuja** tässä kriisissä. Se on ottanut johtoaseman Yhdistyneiden kansakuntien (YK), G20- ja G7-ryhmien, Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ja kansainvälisten rahoituslaitosten käynnistämässä koordinoituvissa toimissa. EU tukee voimakkaasti YK:n pääsihteerin pyrkimyksiä koordinoita YK:n toimia.

EU:n toimissa noudatetaan **Team Europe -lähestymistapaa**. Siihen osallistuvat kaikki EU:n toimielimet, ja siinä yhdistetään EU:n jäsenvaltioiden ja rahoituslaitosten, erityisesti Euroopan investointipankin (EIP) ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin (EBRD), mobilisoimat varat. Tekemällä yhteistyötä Team Europe voi saada aikaan kriittisen massan, johon vain harvoilla muilla on mahdollisuus.

G20-ryhmässä sovitun ja YK:n tukeman lähestymistavan mukaisesti EU:n toimilla vastataan **kriisin humanitaarisiin, terveydellisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin seurauksiin**. Sillä puututaan lyhyen aikavälin hätätarpeisiin sekä pitkän aikavälin rakenteellisiin vaikutuksiin, jotka kohdistuvat yhteiskuntiin ja talouksiin, ja vähennetään näin epävakauden riskiä. Lisäksi sillä vahvistetaan sekä valtiollisia että valtiosta riippumattomia toimia.

EU:n toimia mukautetaan tilanteen muuttuessa. EU toimitti materiaalista apua Kiinaan pandemian puhkeamisen yhteydessä. Samalla tavoin nyt keskitytään **viruksen pahimmin koettelemiin maihin, joissa terveyteen liittyvän tuen tarve on suurin**. Tällaisia maita on esimerkiksi Afrikassa, EU:n naapurustossa, Länsi-Balkanilla, Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa, osassa Aasiaa, Latinalaisessa Amerikassa ja Karibiassa. Erityisesti keskitytään kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin ihmisiin, kuten maahanmuuttajiin, pakolaisiin ja maan sisäisesti siirtymään joutuneisiin ihmisiin sekä heitä vastaanottaviin yhteisöihin.

Tämä on samalla osoitus haasteiden ratkaisemisesta yhdessä Afrikan kanssa.¹ EU:n avun piiriin olisi saatava kaikki ne, jotka tarvitsevat terveydenhoitoa ja suojelua.

Taloudellisen tuen ja muun yhteistyön lisäksi EU käyttää kaikkia **kauppa- ja investointivälineitään sekä liikennejärjestelmäänsä** varmistamaan tavaravirran jatkumisen ja välttämään pitkäaikaiset toimitushäiriöt erityisesti kriittisten lääkkeiden ja elintarvikkeiden osalta.

EU edistää ja ylläpitää edelleen **hyvää hallintoa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltiota, sukupuolten tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä, ihmisarvoisia työoloja sekä perusarvoja ja humanitaarisia periaatteita**. Pandemian hillitsemiseksi tarvittavat erityiset ja poikkeukselliset toimenpiteet eivät saa johtaa lipsumiseen avoimien ja demokraattisten yhteiskuntien perusarvoista ja -periaatteista. Lisäksi koronavirusta koskevissa yhteisissä toimissa olisi vältettävä sellaisia poliittisia ja investointipäätöksiä, jotka pahentavat nykyisiä, esimerkiksi biodiversiteetin köyhtymiseen ja ilmastoon liittyviä kriisejä.

EU:n toiminta on **tosiasioihin perustuvaa ja avointa**, ja sillä pyritään torjumaan kaikki disinformaatioyritykset niin EU:ssa kuin sen ulkopuolellakin. Sitä tuetaan koordinoituilla viestintäkampanjoilla, joilla tiedotetaan EU:n toiminnasta ja kumppaneiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä kriisiaikoina. EU jatkaa myös toimintaansa maailmanlaajuisilla verkkofoorumeilla helpottaakseen viranomaisten, kuten Maailman terveysjärjestön (WHO), tuottaman luotettavan terveystiedon saatavuutta.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi EU osoittaa kumppanimailleen kaikkiaan yli 15,6 miljardia euroa **taloudellista tukea**.

Nämä varat ovat olemassa olevia ulkoisen toiminnan resursseja. EU varmistaa yhdessä kumppaneidensa kanssa, että niille jo osoitettu huomattava EU-rahoitus kohdennetaan toimiin koronaviruksen seurausten ratkaisemiseksi. Samoin toimitaan myös Euroopassa. Tällä tavoin EU:n toimet voivat olla nopeita, mukautettuja ja operatiivisia.

EU:n maailmanlaajuisissa koronavirukseen liittyvissä toimissa otetaan huomioon EU:n itselleen asettamat ja edelleen voimassa olevat strategiset tavoitteet, jotka koskevat ympäristöä ja ilmastoa, kuten **Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa** on vahvistettu, sekä **digitaalistrategiaa**. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tehtävä työ itse asiassa vahvistaa pyrkimyksiä vastata pandemiaan liittyviin lyhyen ja pitkän aikavälin haasteisiin. Käynnissä oleva kriisi on muistutus siitä, että **kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n ja Pariisin sopimuksen täytäntöönpano** on edelleen ratkaisevan tärkeää, jotta maailma pystyisi paremmin reagoimaan tuleviin systemisiin häiriöihin.

II. Team Europe -lähestymistapa

Team Europe -lähestymistavalla on luotava yhtenäinen toimintakehys kaikille Euroopan ulkoisille toimille, joilla tuetaan kumppaneita koronaviruskriisin ratkaisemisessa. Tämän koordinoitun strategian tulisi perustua seuraaviin neljään pääpilariin:

1. **Team Europe -prioriteetit:** keskitytään EU:n yhteisissä toimissa i) antamaan hätäapua välittömässä terveystilanteissa ja vastaamaan kriisistä johtuviin humanitaarisiin tarpeisiin; ii) lujittamaan terveys-, vesi- ja sanitaatiojärjestelmiä sekä kumppaneiden tutkimusvalmiuksia pandemian käsittelemiseksi ja varautumisen parantamiseksi; ja iii) puuttumaan välittömiin sosiaalisiin ja taloudellisiin seurauksiin.

¹ Yhteinen tiedonanto ”Tavoitteena kokonaisvaltainen EU–Afrikka-strategia”, JOIN(2020) 4.

2. **Team Europe -paketit:** muodostetaan johdonmukainen rahoituspaketti kutakin tukea tarvitsevaa kumppanimaata varten koordinoitusti täytäntöönpanokumppaneiden, kuten EIP:n, EBRD:n ja Euroopan kehitysrahoituslaitosten, jäsenvaltioiden kehitysvirastojen ja teknisen avun tarjoajien sekä kansainvälisten rahoituslaitosten, kanssa. Tätä varten EU:n edustustot saavat ohjeita täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja valinnoista.
3. **Maailmanlaajuista valmiutta edistävä Team Europe:** tuetaan maailmanlaajuista epidemiavalmiuksien seurantaelintä (*Global Preparedness Monitoring Board*), joka on asettanut maailmanlaajuisesti varainhankintatavoitteeksi 7,5 miljardia euroa, pitämällä sitä koskeva varainhankintatilaisuus.
4. **Maailmanlaajuista koordinoitua ja monenvälisyyttä edistävä Team Europe:** hyödynnetään EU:n asemaa maailmanlaajuisena toimijana ja merkittävänä kansainvälisen avustusjärjestelmän rahoittajana koordinoitujen maailmanlaajuisten toimien edistämiseksi erityisesti G7- ja G20-ryhmissä sekä YK:ssa. EU:n ja sen jäsenvaltioiden panos esitetään paitsi maiden ja alueiden tasolla myös maailmanlaajuisella tasolla, erityisesti G7- ja G20-ryhmien sekä YK:n johtamissa kansainvälisissä toimissa. Tavoitteena on edistää koordinoitua ja lisätä EU:n kumppanimaille antaman tuen näkyvyyttä.

Tässä hengessä komissio suhtautuu myönteisesti rahoituslaitoskumppaneidensa pyrkimyksiin jakaa rahoitusta nopeammin ja tehokkaammin, lisätä vastavuoroista syndikointia koronavirustoimien yhteisrahoituksessa ja lisätä keskinäistä luottamusta toisten arviointeihin.

II.1. Team Europe -prioriteetit

II.1.1. Kiireelliset lyhyen aikavälin hätäaputoimet terveyskriisiin ja siitä johtuviin humanitaarisiin tarpeisiin vastaamiseksi

Pandemia lisää humanitaarisia tarpeita. Sen vaikutukset kohdistuvat raskaimmin niihin, jotka kärsivät jo muutenkin humanitaarisista kriiseistä ja konflikteista, kuten maahanmuuttajiin, pakolaisiin, maan sisäisesti siirtymään joutuneisiin ihmisiin, naisiin, lapsiin, vanhuksiin sekä vammaisiin ja muihin vähemmistöihin.

Hätätoimien vaikutusten maksimoimiseksi on erittäin tärkeää koordinoida toimia ja tiedonkulkua muiden avunantajien ja toimijoiden kanssa. Näitä ovat muun muassa EU:n jäsenvaltiot, WHO ja muut YK:n järjestöt, Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälinen liike ja muut valtiovallasta riippumattomat organisaatiot.

Keskeiset haasteet:

- puututaan henkilönsuojainten, kuten maskien ja käsineiden krooniseen maailmanlaajuisen puutteeseen, joka uhkaa erityisesti etulinjan terveydenhoitohenkilöstöä ja pelastuspalveluja, sekä biolääketieteellisen jätteen käsittelyn puutteisiin;
- varmistetaan palvelujen jatkuva tarjoaminen konflikteista kärsiville ja kotiseudultaan muuttamaan joutuneille, pakolaisille ja maahanmuuttajille, erityisesti leireillä ja niiden kaltaisissa oloissa eläville sekä tiiviisti asutetuille tai vaikeasti saavutettaville alueille ja sopeutetaan palvelut pandemiaolosuhteisiin;
- jatketaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien henkilöiden perustarpeiden tyydyttämistä muun muassa toimittamalla välttämättömiä elintarvikkeita ja ravitsemusapua niille, joiden elintarviketurva on heikko tai jotka ovat aliravittuja,

sekä tarjoamalla olennaisia terveyspalveluja sekä tietoa seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja -oikeuksista.

EU:n toimet näihin haasteisiin vastaamiseksi:

- annetaan välitöntä tukea maailmanlaajuisille pyrkimyksille osoittamalla rahoitusta WHO:n strategiseen valmius- ja toimintasuunnitelmaan (*Strategic Preparedness and Response Plan*), YK:n 25. maaliskuuta 2020 julkaisemaan maailmanlaajuisen humanitaariseen suunnitelmaan (*Global Humanitarian Response Plan*) (kokonaistavoite 1,86 miljardia euroa) sekä Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liikkeen 26. maaliskuuta 2020 julkaisemaan vetoomukseen (kokonaistavoite 750 miljoonaa euroa);
- annetaan välitöntä kohdennettua tukea pandemian humanitaarisiin seurauksiin puuttumiseksi kriisin runtelemisissa maissa erityisesti terveyden, vesi-, saniteetti- ja hygieniapalvelujen (WASH-palvelut) ja logistiikan aloilla;
- lisätään henkilönsuojainten ja terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden maailmanlaajuisesta saatavuutta tukemalla tuotannon lisäämistä ja innovatiivisia ratkaisuja Euroopassa, jotta voidaan vastata kiireellisiin tarpeisiin Euroopassa ja kumppanimaisissa;
- järjestetään kipeästi tarvittavien henkilönsuojainten toimitus kumppanimaille sekä luontoissuorituksina annettava apu kriisin runtelemille maille EU:n pelastuspalvelumekanismin kautta (esim. luontoissuorituksina annettu apu Kiinalle epidemian puhjetessa ja sittemmin useille Länsi-Balkanin maille);
- tarjotaan takauksia ja likviditeettiä paikallisille pankeille kansainvälisten rahoituslaitosten ja Euroopan kehitysrahoituslaitosten kautta Euroopan kestävän kehityksen rahaston (EKKR) tuella;
- tuetaan maailmanlaajuisia pyrkimyksiä taata välttämättömien tavaroiden, elintarvikkeiden ja veden riittävä tarjonta ja torjua mahdollisia vientirajoituksia tai muita maatalouselintarvikealaa vääristäviä toimenpiteitä;
- tuetaan kumppanimaita sairaalajätteen asianmukaisessa tunnistamisessa, keräämisessä, erottelussa, varastoinnissa, kuljetuksessa, käsittelyssä ja hävittämisessä keskittyen uusiin koronavirukseen liittyviin jätevirtoihin;
- kasvatetaan tukea, jota Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) tarjoaa varautumiseen ja valmiuksien kehittämiseen. ECDC jakaa jo nyt koronavirusta koskevat ohjeensa ja arviointinsa Länsi-Balkanin maiden ja EU:n naapurimaiden hallitusten kanssa. Samaa menettelyä olisi noudatettava muiden sellaisten välineiden osalta, joita EU:ssa parhaillaan kehitetään osana ulospääsystrategiaa;
- laajennetaan EU:n solidaarisuusrahaston² temaattista soveltamisalaa. Rahasto on myös niiden maiden käytettävissä, jotka neuvottelevat unionin jäsenyydestä, ja siitä voidaan kattaa vakavat kriisitilanteet, jotka johtuvat kansanterveysuhkista;

² Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 2012/2002 muuttamisesta taloudellisen tuen myöntämiseksi vakavan kansanterveysuhan koettelemille jäsenvaltioille ja unioniin liittymisestä neuvotteleville maille, COM(2020) 114 final.

- toteutetaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että globaalit toimitusketjut säilyvät ehjinä, jotta voidaan helpottaa erityisesti elintärkeiden lääketarvikkeiden ja lääkkeiden kauppaa;
- kutsutaan Länsi-Balkanin maita, jotka ovat jo vahvistaneet osallistumishalukkuutensa, liittymään EU:n yhteishankintasopimukseen, jotta ne voisivat osallistua EU:n toteuttamiin terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden yhteisiin hankintamenettelyihin;
- laajennetaan tartuntatauteja koskeva EU:n nopea hälytysjärjestelmä (*European rapid alert system for communicable diseases*) koskemaan myös Länsi-Balkanin maita, jotta varoitukset ja toimenpiteet voidaan siirtää nopeasti myös sinne.

Esimerkkejä EU:n kiireellisestä tuesta kumppanimaille

EU on mobilisoinut **Etiopiassa** nopeasti **10 miljoonaa euroa**, joilla tuetaan hallituksen suunnitelmaa koronavirusepidemiaan varautumiseksi ja reagoimiseksi. Varat kanavoidaan vuonna 2016 käynnistetyn Etiopian terveydenhuoltoalan budjettitukiohjelman kautta. Ohjelman kokonaismäärärahat ovat 165 miljoonaa euroa. Lisärahoituksella autetaan Etiopiaa lisäämään sellaisten diagnostiikkalaboratorioiden määrää, joissa on tarvikkeet ja testipakkaukset covid-19:n diagnosointia varten, sekä hoitokeskusten määrää.

Nigeriassa EU myöntää YK:n kehitysohjelmalle (UNDP) **50 miljoonaa euroa** tukeakseen koronavirukseen vastaamiseksi laaditun YK:n suunnitelman täytäntöönpanoa. Tavoitteena on varmistaa varmistettujen covid-19-tapausten optimaalinen hoito ja hillitä epidemian leviämistä sellaisilla osallistavilla toimilla, joihin maa voi sitoutua.

Länsi-Balkanilla EU on jo mobilisoinut terveydenhuoltoalan välittömään tukemiseen huomattavasti varoja, kaikkiaan **38 miljoonaa euroa** (4 miljoonaa Albanialle, 7 miljoonaa Bosnia ja Hertsegovinalle, 5 miljoonaa Kosovolle³, 3 miljoonaa Montenegrolle, 4 miljoonaa Pohjois-Makedonialle ja 15 miljoonaa Serbialle). EU:n antamaan tukeen sisältyy ihmishenkiä pelastavia, myös tehohoidossa käytettäviä terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita, sairaalavuoteita, täysin varustettuja ambulansseja, satoja hengityskoneita, digitaalisia liikuteltavia röntgenlaitteita, kymmeniä tuhansia testauspakkauksia ja valtavasti henkilönsuojaimia.

Turkin-pakolaisavun koordinoituväliseen varoilla hankitaan pienimuotoista terveydenhuollon infrastruktuuria ja välineistöä kaikkiaan **90 miljoonalla eurolla**.

Itäisen kumppanuuden maita varten EU on mobilisoinut yli **30 miljoonan euron** suuruisen hätäapupaketin terveydenhuoltoalan välittömiin tarpeisiin vastaamiseksi. **Armeniassa** Shirakin, Tavushin ja Lorin alueilla toimitetaan EU:n ansiosta humanitaarista apua yli 3 000:lle haavoittuvassa asemassa olevalle kotitaloudelle, joissa elää ikääntyneitä ja vammaisia sekä suurperheitä. **Ukrainassa** EU on toimittanut Donetskin alueen hätälääkintäkeskukseen tarvikkeita, muun muassa 100 henkilönsuojainkokonaisuutta ja yli 70 litraa erittäin väkevää antiseptistä liuosta.

Eteläisellä naapuruusalueella perustetaan sairaaloihin potilasluokittelu- ja eristystiloja,

³ Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

koulutetaan sosiaalisen kehityksen keskusten henkilöstöä ja toteutetaan paikallisia tiedotuskampanjoita, kaikki EU:n tuella. Lisäksi on hankittu 3 500 kirurginmaskia ja hengityssuojainta.

Karibialla EU on antanut Karibian kansanterveysvirastolle (CARPHA) kaikkiaan 8 miljoonaa euroa alueellista tukea, jolla vastataan maan kaikkein kiireellisimpiin tarpeisiin epidemian torjuntatoimien tukemiseksi. Tuki muodostuu suojamateriaaleista, testireagensseista, laboratoriomateriaaleista ja hoidoista/rokotteista sekä tuesta terveydenhuoltohenkilöstön lisäämiseksi.

Venezuelassa ja alueen muissa maissa EU tukee (yhteensä 9 miljoonalla eurolla) Yleisamerikkalaisen terveysjärjestön sekä Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälisen liiton toimia, joilla autetaan hillitsemään koronaviruksen leviämistä ja valmistautumaan kriisitilanteessa toimimiseen. Toimilla muun muassa parannetaan perusterveyspalvelujen sekä asianmukaisen sanitaation ja hygienian saatavuutta kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien väestöryhmien, myös pakolaisten, keskuudessa.

Taloudellinen tuki: 502 miljoonaa euroa

II.1.2. Tuki tutkimuksen sekä terveys- ja vesijärjestelmien lujittamiseksi

Viruksen leviämisen torjuminen edellyttää hygienian tehostamista ja terveysjärjestelmien kestäkyvyn parantamista kaikkialla maailmassa. Joissakin kumppanimaiden olosuhteet ovat erityisen haastavat veden rajallisen saatavuuden ja jo ennestään heikkojen terveysjärjestelmien vuoksi. EU toteuttaa edelleen näyttöön perustuvaa toimintamallia, jota on testattu aiemmissa terveyskriiseissä (esim. ebola- ja zikaepidemioissa), joissa kaikkein haavoittuvimmille maille annettu terveysjärjestelmätuki, alueellinen yhteistyö ja seuranta sekä uusien diagnoosimenetelmien ja rokotteen kehittäminen lopulta lopettivat epidemian. Tätä varten painotetaan voimakkaasti tutkimusta ja innovointia.

Keskeiset haasteet:

- autetaan rajallisista resursseista kärsiviä maita tehostamaan eristämisen ja hoitotoimiaan; lujitetaan terveysjärjestelmiä ja sosiaalisen suojelun järjestelmiä, jotta varmistetaan kestävät valmiudet riskien vähentämiseen, seurantaan ja toimien hallinnointiin;
- varmistetaan mahdollisuus käyttää käsienpesutiloja ja saippuaa ja huolehditaan WASH-käytännöistä yhteisöissä, kodeissa, kouluissa, markkinapaikoilla ja erityisesti terveydenhuollon tiloissa, jotta ehkäistään viruksen tarttumista;
- nopeutetaan tutkimustoimia tehokkaiden hoitokeinojen, rokotteiden, hoitojen ja diagnoosimenetelmien kehittämiseksi ja niiden yleisen saatavuuden varmistamiseksi kohtuullisin hinnoin;
- varmistetaan suojavarusteiden saatavuus terveydenhuoltoalan työntekijöille muun muassa elvyttämällä maailmanlaajuiset toimitusketjut.

EU:n toimet näihin haasteisiin vastaamiseksi:

- tuetaan kumppanimaita kestävien ja nopeasti reagoivien terveysjärjestelmien ja sosiaalisen suojelun järjestelmien kehittämisessä sekä kansainvälisen terveyssäännösten täytäntöönpanossa;

- täydennetään ja kohdennetaan olemassa olevia EU:n terveysohjelmia kumppanimaiden auttamiseksi terveydenhuoltohenkilöstön suojelemisessa, lisäämisessä ja kannustamisessa;
- tuetaan hallitusten kansalaisille suuntaamaa viestintää ja neuvontaa, joka koskee perussuojautumista ja hygieniaa koronaviruksen leviämisen estämiseksi;
- tuetaan maailmanlaajuisia aloitteita, kuten maailmanlaajuista terveysrahastoa aidsin, tuberkuloosin ja malarian torjumiseksi, rokoteallianssi GAVIa ja maailmanlaajuisia rahoitusjärjestelyä ja huolehditaan niiden joustavuudesta varmistaen samalla elintärkeiden terveysohjelmien jatkuminen;
- tuetaan diagnostiikkaa, hoitoa ja ennaltaehkäisyä koskevaa lisätutkimusta; kun rokote on saatavilla, nopeutetaan sen hyväksymistä ja tuetaan rokotteita ja niiden jakelua kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevissa maissa;
- tuetaan asiantuntijoiden koulutusta ja epidemiologista seurantaa sekä liikkuvien laboratorioiden ja muiden liikkuvien ratkaisujen käyttöönottoa ja käyttöä;
- vahvistetaan Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden alueellisia terveysturvajärjestöjä, kuten Senegalissa sijaitsevaa Pasteur-instituuttia;
- toivotetaan Länsi-Balkanin ehdokasmaat tervetulleiksi EU:n terveysturvakomiteaan, annetaan teknistä tukea, kriisinhallintamenettelyjä ja -ohjeistusta, jaetaan asiantuntijalausuntoja sekä pohditaan, miten mahdolliset ehdokasmaat voitaisiin parhaiten ottaa mukaan näihin toimenpiteisiin;
- tuetaan maahanmuuttajien, pakolaisten, maan sisällä siirtymään joutuneiden ja vastaanottavien yhteisöjen tasapuolisia mahdollisuuksia päästä terveysjärjestelmän piiriin ja hyödynnetään tässä unionin erityisrahastoja sekä vakautta ja rauhaa edistävää välinettä, joista tarjotaan kiireellistä lääketieteellistä apua sekä tukea perusterveydenhoitopalveluihin ja -infrastruktuureihin;
- edistetään tutkijoiden välistä tiedonvaihtoa ja helpotetaan tulosten ja näytön käyttöön saamista avointa saatavuutta ja avointa tiedettä koskevien aloitteiden avulla, jotta tutkimustietoa voidaan hyödyntää politiikan ja kliinisen työn tukena;
- tehostetaan Globaalia terveyttä koskevan kumppanuuden valmistelua EU:n jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden kanssa. Tällä hetkellä Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan keskittyvän Euroopan maiden ja kehitysmaiden kliinisten kokeiden yhteistyökumppanuuden (EDCTP) resursseja voitaisiin lisätä, jolloin se voitaisiin laajentaa kattamaan myös eteläisen Välimeren maat;
- suunnataan uudelleen se työ, jota tehdään nykyisillä monenvälisillä foorumeilla. Esimerkiksi epidemioiden torjuntaa edistävä kansainvälinen yhteenliittymä (CEPI) voisi keskittyä rokotteen kehittämiseen ja maailmanlaajuinen tutkimusyhteistyö tartuntatautien alalla (GloPID-R) puolestaan varautumiseen.

Esimerkkejä siitä, miten EU tukee kumppaneidensa terveydenhuoltoalaa

Sudanissa EU pyrkii varmistamaan puhtaan veden saatavuuden ja hygienian sekä lisäämään tietoisuutta viruksesta osana humanitaarisia hankkeita, jotka ovat arvoltaan **10 miljoonaa euroa**.

Komissio on allekirjoittanut Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC) kanssa EU:n uuden terveysturva-aloitteen, joka on suuruudeltaan 9 miljoonaa euroa. Se on jo käynnistetty ja se kattaa kaikki 23 **maata, jotka ovat joko EU:n naapureita tai mukana laajentumisprosessissa**. Siinä keskitytään varautumiseen sekä lääketieteellisiin valmiuksiin epidemian ja sen lukuisien seurauksien käsittelyssä.

Iranille EU myöntää **6 miljoonaa euroa**, jotta se voi vahvistaa terveydenhuoltoalaa hankkimalla elintärkeitä lääkkeitä, kouluttamalla kriittistä terveydenhoitohenkilöstöä ja järjestämällä tiedotuskampanjoita henkilökohtaisesta hygieniasta ja sanitaatiosta. Lisäksi EU myöntää rahoitusta, joilla parannetaan Iranissa asuvien kaikkien haavoittuvimmassa asemassa olevien afgaanipakolaisten pääsyä peruspalvelujen piiriin.

Taloudellinen tuki: 2 858 miljoonaa euroa

II.1.3. Taloudellisten ja yhteiskunnallisten seurauksien ratkaiseminen

Tällä ennennäkemättömällä terveystilanteella on mitä todennäköisimmin kielteisiä taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia, joihin on puututtava pikaisesti epävakauden estämiseksi. Tämä edellyttää toimia monella rintamalla. Mahdollisia makrotalouden sokkeja on pehmentävä, rahoituksen välittäjiä on tuettava asianmukaisesti ja julkiselle ja yksityiselle sektorille on tarjottava rahoitusvaihtoehtojen yhdistelmiä. Lisäksi on huolehdittava työvoimaa ja tulottomia kotitalouksia suojaavasta kehiksestä.

Keskeiset haasteet:

- puututaan pandemian kaikkialla maailmassa aiheuttamiin vakaviin taloudellisiin seurauksiin ja torjutaan taantumaa monissa kumppanimaissa. Monissa maissa taloudellinen toiminta vähenee ja työttömyys ja köyhyys lisääntyvät jyrkästi. Tämä saattaa aiheuttaa painetta julkiselle taloudelle, lisätä sosiaalisia jännitteitä ja johtaa joissain tilanteissa väkivaltaan;
- vastataan kriisin aiheuttamiin uusiin rahoitus- ja likviditeettihaasteisiin. Monet kehittyvät ja nousevat taloudet kohtaavat kriisin tilanteessa, jossa niillä on paljon velkaa ja vähän poliittista liikkumavaraa. Maat, joiden talous perustuu matkailuun tai rahalahetyksiin, sekä maat, jotka ovat toimitusketjun alkupäässä tai riippuvaisia perushyödykkeiden viennistä, kärsivät kriisistä eniten;
- tuetaan taloudellista ja sosiaalista vakauttamista ja sosiaalisen suojelun toimenpiteitä, kuten vero- ja sosiaaliturvamaksujen tilapäistä keskeyttämistä, suotuisampien rahoitusolojen tarjoamista talouden toimijoille sekä suoraa taloudellista tukea, jolla autetaan työntekijöitä (palkkatuet mukaan luettuina) ja kriisin koettelemia kotitalouksia, erityisesti nuoria. Tämä edellyttää sosiaalimenojen lisäämistä. Talouden toimijat saattavat tarvita kohtuuhintaista lainaa sekä lainanlyhennyssuunnitelmansa muokkaamista;
- tuetaan toimenpiteitä verkkokapasiteetin lisäämiseksi, myös lyhytkestoisia toimenpiteitä, jotta helpotetaan etätyötä ja -oppimista, sosiaalisten kontaktien ylläpitämistä ja luotettavan tiedon saamista;

- varmistetaan, että yritykset saavat takaisin kykynsä rahoittaa pitkän aikavälin investointeja, jotta taloudet voivat elpyä vihreällä ja osallistavalla tavalla;
- varmistetaan ihmisoikeuksien, työntekijöiden oikeuksien ja demokratian kunnioittaminen kiinnittäen erityistä huomiota koulutukseen sekä naisten, lasten ja kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien tilanteeseen.

EU:n toimet näihin haasteisiin vastaamiseksi:

- suojellaan työntekijöitä työpaikalla ja edistetään osallistavia toimenpiteitä, joilla lisätään terveyspalvelujen saatavuutta ja niiden laatua sekä ihmisarvoista työtä yleisesti ottaen. Näillä toimenpiteillä ehkäistään muun muassa syrjintää ja sosiaalista syrjäytymistä;
- mobilisoidaan makrotalouden tukiväline sellaisten Länsi-Balkanin maiden ja naapurimaiden auttamiseksi, joilla on maksutasetta koskeva kriisi, yhdessä kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) tuen kanssa. Makrotalouden tukivälineellä voidaan edistää makrotalouden vakautta ja luoda poliittista liikkumavaraa asianmukaisille talouden toimintavaihtoehdoille;
- tuetaan kansallisia hallituksia tilapäisesti tarjoamalla teknistä apua, suoraa budjettitukea ja tarvittaessa edullisin ehdoin myönnettävää rahoitusta Maailmanpankin ja IMF:n rahoituksen täydentämiseksi, jotta ne voivat hyväksyä finanssi- ja rahapoliittisia, sosiaalipoliittisia ja kansanterveyspolitiikkaa koskevia uudistuksia ja muun muassa asettaa etusijalle sosioekonomiseen kehitykseen ja köyhyyden vähentämiseen kohdennetut julkiset menot;
- tuetaan tilapäisesti rahoituksen välittäjiä, kuten julkisia pankkeja ja valvonta-/sääntelyelimiä, antamalla teknistä apua tai takauksia, jotta voidaan ottaa käyttöön suotuisampia rahoitusstrategioita ja sääntelykehyksiä ja parantaa edullisin ehdoin myönnettävän rahoituksen saatavuutta;
- tuetaan yksityistä sektoria – erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yritykset) ja itsenäisiä ammatinharjoittajia – takauksilla, likviditeetillä ja teknisellä avulla; tuetaan paikallisia pankkeja kansainvälisten rahoituslaitosten ja Euroopan kehitysrahoituslaitosten kautta ja lisätään niiden mahdollisuuksia saada maksuvalmiustukea, käyttöpääomaa ja ulkomaankaupan rahoitusta; suunnataan EKKR:n takauksia uudelleen mikroyrityksille ja pk-yrityksille myönnettäviin lainoihin liittyvään lyhyen aikavälin riskinjakoon. Komissio suhtautuu myönteisesti pankkialan koordinoitua aloitteen eli ns. Wienin aloitteen uudelleenaktivointiin, sillä se auttaa pankkeja jatkamaan aktiivista osallistumistaan EU:n ja kumppanimaiden talouksien rahoittamiseen;
- myönnetään julkisen sektorin lainoja EIP:stä erityisesti terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden hankintaa varten;
- tehdään yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen, kumppanimaiden ja Euroopan yksityisen sektorin kanssa vahvojen ja kestävien arvoketjujen rakentamiseksi strategisille aloille ja sen varmistamiseksi, että kestävyyttä, työntekijöiden oikeuksia ja yritysten yhteiskuntavastuun kriteerejä noudatetaan kaikissa arvoketjuissa kysynnän vähenemisestä huolimatta ja myös sitten, kun talous elpyy;
- edistetään erilaisia velkahelpotuksia (joita monenväliset rahoituslaitokset ja erityisesti IMF harkitsevat) erityisesti niissä maissa, joissa koronavirus on aiheuttanut laskusuhdanteen;

- tuetaan kaикentasoisen koulutuksen tarjonnan jatkuvuutta;
- jatketaan poliittista vuoropuhelua ja tuetaan sitä antamalla budjettitukea ja teknistä apua ihmisoikeuksia ja demokratiaa tukevan politiikan uudistamiseksi sekä suoraa tukea kansalaisyhteiskunnalle;
- toteutetaan edelleen kaikkia tarvittavia (välittömiä ja pitkän aikavälin) toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että maailmanlaajuiset toimitusketjut ja liikennekäytävät eivät häiriinny; varmistetaan, että koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi toteutettavat toimenpiteet, jotka vaikuttavat tavaroiden ja työvoiman liikkuvuuteen, ovat kohdennettuja, oikeasuhteisia, avoimia ja väliaikaisia – aivan kuten EU:n väliaikaiset vientilupatoimenpiteetkin; otetaan huomioon hätäaputarvikkeiden ja humanitaarisen avun tarve muissa maissa. EU:n väliaikaisessa vientilupajärjestelmässä mainitaan nimenomaisesti humanitaarinen apu yhtenä perusteena sille, että jäsenvaltiot voivat myöntää vientilupia.

Esimerkkejä elpymistuesta

Sierra Leonessa myönnetään koronaviruksen seurauksien käsittelyyn 34,7 miljoonaa euroa seuraavasti: Makrotalouden häiriönsietokyvyn ja vakauden lujittamiseen sekä kansallisen toimintasuunnitelman tukemiseen osoitetaan 25 miljoonaa euroa budjettitukena. Komissio tukee kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien väestönosien tuloja 5,2 miljoonan euron rahansiirto-ohjelman avulla Maailmanpankin kautta. Lisäksi komissio tukee maatalousalaa 4,5 miljoonan euron paketilla paikallisen elintarviketuotannon tehostamiseksi.

Länsi-Balkanilla EU on mobilisoinut sosiaalisen ja taloudellisen elpymisen tukemiseen huomattavasti varoja, kaikkiaan **374,5 miljoonaa euroa** kriisin alusta lähtien (46,5 miljoonaa Albanialle, 73,5 miljoonaa Bosnia ja Hertsegovinalle, 63 miljoonaa Kosovolle, 50 miljoonaa Montenegrolle, 63 miljoonaa Pohjois-Makedonialle ja 78,5 miljoonaa Serbialle). Varoilla autetaan selviytymään epidemian sosioekonomisista seurauksista erityisesti niistä eniten kärsineissä yrityksissä, jotka toimivat esimerkiksi matkailu- ja kuljetusalalla.

Jordaniaa ja Libanonia varten on hyväksytty 240 miljoonan euron paketti haavoittuvassa asemassa olevien paikallisten kotitalouksien ja syyrialaispakolaisten tukemiseksi.

Taloudellinen tuki: 12 281 miljoonaa euroa

II.2. Team Europe -paketti

EU ja sen jäsenvaltiot osallistuvat Team Europe -pakettiin, jolla tuetaan kumppanimaita niiden pyrkimyksissä vastata koronaviruskriisiin kattavasti. EU:n rahoitusosuus vahvistetaan seuraavassa taulukossa:

II.1.	Yhteiset ensisijaiset toimintalinjat	EU:n panos Team Europe -pakettiin (miljoonaa euroa)
II.1.1.	Tuki kiireellisille lyhyen aikavälin hätäaputoimille humanitaarisiin tarpeisiin vastaamiseksi	502
II.1.2.	Tuki terveysjärjestelmien lujittamiseen	2 858

II.1.3.	Tuki taloudellisten ja sosiaalisten seurauksien käsittelyyn	12 281
YHTEENSÄ		15 641

Tämä rahoitus täydentää olemassa olevia välineitä ja järjestelyjä, jotka voivat tuottaa nopeita ja konkreettisia tuloksia. Tämä koskee erityisesti rahoitusta yhdistäviä alueellisia foorumeita ja EU:n takuuvälineitä, kuten EKKR:ää ja EIP:n ulkoista lainanantovaltuutta. Tarkoituksena on myös nopeuttaa Länsi-Balkanin maille ja naapuruuspolitiikan piiriin kuuluville maille myönnettävää makrotaloudellista tukea, jolla täydennetään IMF:n nopeaa tukea.

II.3 Maailmanlaajuista valmiutta edistävä Team Europe

Käynnissä olevasta kriisistä ulos pääseminen edellyttää ensisijaisesti tehokkaiden diagnoosimenetelmien, rokotteen ja hoitojen nopeaa käyttöönottoa. Ilman niitä kaikki maailman maat pysyvät haavoittuvina. Tästä syystä EU aikoo yhdessä eri puolilla maailmaa olevien kumppaneiden kanssa järjestää varainhankintatilaisuuden, jonka tarkoituksena on kuroa umpeen rahoituskuilu, jonka maailmanlaajuinen valmiuksien seurantalautakunta on havainnut suhteessa 7,5 miljardin euron tavoitteeseen. Varoilla on tarkoitus

- kehittää nopeasti ja suuressa mittakaavassa nopeita koronaviruksen diagnoosimenetelmiä, hoitoja ja rokotteita;
- varmistaa suojavarusteiden riittävät toimitukset terveydenhoitoalan työntekijöille;
- tukea WHO:ta kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin maihin kohdistettujen toimien koordinoinnissa ja priorisoinnissa.

Rahoituslupausten lisäksi EU ja sen kumppanit pyrkivät turvaamaan korkean tason poliittisen sitoutumisen sen varmistamiseen, että epidemian pysäyttämiseksi kehitetyt tuotteet ovat tasapuolisesti saatavilla.

II.4 Maailmanlaajuista koordinoitua ja monenvälisyyttä edistävä Team Europe

EU edistää ja johtaa koordinoituja toimia monenvälisissä yhteyksissä, esimerkiksi yhteisiä koordinoituita YK:n, kansainvälisten rahoituslaitosten sekä G7- ja G20-ryhmien kanssa. EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat työtä myös Afrikan unionin (AU) kanssa uudistetun EU–Afrikka-strategian parissa syksyllä pidettävää AU:n ja EU:n huippukokousta silmällä pitäen. G-20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien sopimuksen mukaisesti EU osallistuu aktiivisesti seuraavat osiot sisältävän G20-etenemissuunnitelman⁴ laatimiseen:

- esitetään G20-ryhmän koronavirustoimintasuunnitelmassa G20-maiden toteuttamat ja suunnitteilla olevat yksittäiset ja yhteiset toimet pandemiaan vastaamiseksi. Toimintasuunnitelmaan pitäisi sisältyä makrotaloudellisia toimenpiteitä, rahoitustoimenpiteitä ja kansainvälisiä rahoituslaitoksia koskevia toimenpiteitä. Lisäksi siihen pitäisi sisältyä koordinoitu ulospääsy- ja elpymisstrategia sekä keinoja kaupan toimitusketjuihin kohdistuvien riskien vähentämiseksi;
- tehdään yhteistyötä asiaankuuluvien kansainvälisten rahoituslaitosten, erityisesti IMF:n ja Maailmanpankin, kanssa tarkoituksenmukaisen kansainvälisen rahoitustuen toimittamiseksi kehittyvien talouksien markkinoille ja kehitysmaille, jotta ne voivat selviytyä koronaviruspandemian aiheuttamista haasteista. Tämä kattaa likviditeetti- ja

⁴ Ks. G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 30. maaliskuuta antama lehdistötiedote, G20-johtajien 26. maaliskuuta antama julkilausuma ja G7-johtajien 16. maaliskuuta antama julkilausuma.

velkahelpotustoimenpiteet, joilla autetaan köyhimpiä maita vähentämään välittömästi velan takaisinmaksuvelvoitteitaan;

- tehdään yhteistyötä finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän (FSB) kanssa sen koordinoimissa rahoitusalan sääntely- ja valvontatoimenpiteitä, joita maat toteuttavat pandemian johdosta. Kuten G20-maiden kauppaministerit sopivat, EU toteuttaa välittömästi tarvittavat toimenpiteet keskeisten tavaroiden kaupan helpottamiseksi ja jatkaa yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa markkinoiden pitämiseksi avoimina. Tässä hengessä EU jatkaa kaikkia toimiaan WTO:n nykyaikaistamiseksi ja vahvistamiseksi sekä kaupan helpottamiseksi. EU edistää myös toimenpiteitä, joilla autetaan talouksia elpymään vihreällä ja osallistavalla tavalla.

Vastauksena kehotukseen, jonka G20-maiden johtajat esittivät koronavirusta koskevassa ylimääräisessä julkilausumassaan, Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel ovat tarjoutuneet järjestämään verkossa edellä esitetyn mukaisen varainhankintatilaisuuden, jolla tuettaisiin riittävän rahoituksen saamista covid-19-rokotteen kehittämiseen ja käyttöönnottoon.

EU ja sen jäsenvaltiot johtavat WHO:n puitteissa koronakriisiä koskevan päätöslauselman valmistelua toukokuussa pidettävää 73:ttä Maailman terveyskokousta varten. EU järjestää WHO:n sihteeristön logistisella tuella osallistavia kuulemisia konsensuksen aikaansaamiseksi maiden kesken tästä tärkeästä päätöslauselmasta, jossa keskitytään solidaarisuuteen, koordinointiin ja terveyskriisien hallintaan.

Lisäksi EU:n olisi edistettävä **maailmanlaajuisia yhteistyötä tutkimuksen ja innovoinnin aloilla**, pyrittävä tiedon ja tutkimustulosten avoimeen saatavuuteen sekä vahvistettava pandemioiden käsittelyn kannalta relevantteja monenvälisiä foorumeita.

Tutkimuksen tukeminen Afrikassa

EU yhdistää tutkimuksen ja innovoinnin alalla voimansa **Afrikan** kanssa taistelussa koronaviruksen aiheuttamaa pandemiaa vastaan. Euroopan maiden ja kehitysmaiden välisen kliinisiä kokeita koskevan yhteistyökumppanuuden puitteissa käynnistetään kiireellisiä kiinnostuksenilmaisupyyntöjä koronavirusta koskevan tutkimuksen tukemiseksi ja tutkimuskapasiteetin lisäämiseksi Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. EU:n tutkimus ja innovointiohjelmasta eli Horisontti 2020 -ohjelmasta rahoitetaan kolmea kiinnostuksenilmaisupyyntöä yli **25 miljoonalla eurolla**.